

A kivándorlás alternatívái

Az idei nyár Romániával kapcsolatos eseményei, melyek a legmagasabb szintű amerikai politikai testületekben zajlottak, az eddiginél jobban ráirányították a figyelmet Bukarest kivándorlás-politikájára. Az azonnal fölmerülő kérdések: mit nyerhet, és mit veszíthet Románia a kivándorlás megkönnyítésével, illetve megnehezítése révén?!

A kérdést természetesen föl kell bontani, emígy: román, magyar, német és zsidó népesség emigrációja Romániából. Mivel Románia a numerus claususok földje, biztosra vehető, hogy a törvényes úton távozók jól meghatározott nemzetiségi kvóta szerint hagyják el az országot. Nem tévedhetünk nagyot, azt föltételezve, hogy a kivándorlók túlnyomó többsége nemzetiségi. És ezzel el is érkeztünk két lényeges felelethez arra a kérdésre, hogy

mit nyerhet a román kormányzat a kivándorlással?

1. “Javítja” a román társadalom nemzetiségi összetételét, tehát Ceaușescuék egy lépéssel közelebb vélhetik magukat az általuk homogén román szocialista társadalomnak nevezett nemzetiszocialista-totalitárius utópiához. Ez a *nemzetiségi* érv.

2. Konfliktusmentes viszony fönntartása azokkal az államokkal, melyektől Románia nagymértékben függ gazdaságilag (USA, NSZK, Franciaország), illetve amely a román külpolitikai orientálódás egyik lényeges eleme (Izrael), és amelyek a jó viszonyhoz ha nem is elő-, de mindenesetre feltételnek tekintik a zsidó és német kisebbséggel szemben tanúsított civilizált bánásmódot. Kivándorlás-politikája liberalizálásával Románia kielégíthetné a legaktuálisabb követeléseket, s ezzel egyúttal el is terelhetné a figyelmet az országban történő egyéb súlyos jogtiprásokról. Ezek a *külpolitikai* érvek.

(Megjegyzendő, hogy a fönti szempontokat részben semlegesíti a másegyéb. Az NSZK közvéleményét még mindig negatív befolyásolja az a traumatikus sokk-komplexum, amely nem engedi, hogy valóban érdemi törődést tanúsítson a más országok területén élő németység iránt. Az USA-ban és Izraelben pedig a hatalmi apparátus jelenlegi csúcsa az aktuális politikai érdekeket előnyben részesíti az egyéb elvekkkel szemben. Igaz viszont, hogy mivel a hatalom sehol nem olyan “homogén”, mint Romániában, az USA kormányzatának mind nehezebb fönntartania és igazolnia befelé ezt a politikát.)

3. Ugyancsak a “homogenizálódás” jegyében: megszabadulni az elégedetlenektől, a bármikori potenciális ellenzéktől. Ez a *szociális* érv. Emlékszünk rá, hogy Románia néhány évvel ezelőtt az ellenzékiek, a máskéntgondolkodók mellett bűnözőit is “exportálta”.

4. Van egy *gazdasági* érv is, noha ez csak a bizánci típusú állami berendezkedéshez szokott elmék számára meggyőző. A romániai lakáskriszis érthetővé teszi, hogy a jelentősebb ingatlanokkal rendelkezők miért számíthatnak gyorsabb ügyintézésre. Üresen maradt lakásukba valamilyen magas rangú belügyi tiszt vagy pártfunkcionárius fog beköltözni. Az új vámtörvények hallatlanul megnehezítették jelentősebb ingóságok kivitelét is. Mindehhez járul az is, hogy az illetékesek tudják: aki egyszer már elhatározta, hogy kivándorol, annak már

nem a sztahanovista stílusú munkaversenyen jár az esze... Végül: nem szabad megfélekedni arról sem, hogy nyugati országokba távozó polgárainak Románia nem fizet nyugdíjat. És a mi államkasszánk számára már ez is tételnek számít.

Vizsgáljuk meg most az ellenérveket, vagyis azt, hogy

mi szól a kivándorlás ellen?

a román kormányzat szemszögéből megítélve a kérdést.

1. A *történelmi* ellenérvet, mely szerint Romániának valaha a történelmi ítélszék előtt kellene felelnie azért, hogy a népesség jelentős hányada elmenekült, azonnal elvethetjük. Ami ebben az országban */történik?/* az kizárta teszi, hogy ilyenszerű aggályok befolyásolhatnák ezt a rezsimit.

2. *Gazdasági* ellenérv a munkaerő és a szakértelem távozása miatti félelem.

3. *Belpolitikai* ellenérv: minden egyes jóváhagyott kivándorlási kérelem újabb két-három potenciális kivándorlási kérelmet jelent. Ez a ragály vagy láncreakció vagy emigrációs lavina érthető módon ejti pánikba Bukarestet - állítólag több mint egymillió (!) kivándorlási kérelem fekszik a belügyi hatóságoknál... Talán ez az érv teszi érthetővé a kivándorlókkal szembeni, önmagukban indokoltatlan atrocitásokat. Hiszen, aki magát már elhatározta, azt nem riasztja vissza semmi (és előbb-utóbb - a statisztika ezt bizonyítja - sikerül is elmennie); de aki habozik, aki töpreng, azt talán jobb meggondolásra készíti a hazaárulók fejére hulló szégyen - vélhetik Bukarestben.

Ennyit a legális kivándorlásról. Az illegálisról - amelyben jóval nagyobb számarányt tesznek ki a románok - a nyugati bevándorlásügyi hatóságok mondhatnának többet.

(Keszthelyi András)